

XVI OLIMPIADA MEDIEWISTYCZNA A.D. 2023

PRZECZYTAJ!

Szanowny Młody Mediewisto,
mimo że Olimpiada ma numer szesnasty, to zmagania mediewistyczne są organizowane po raz dwudziesty siódmy. Przed Olimpiadą było 11 edycji Konkursu „Wieki Średnie”.

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, sprawdź, czy Twój materiał jest kompletny. Powinien zawierać 9 stron. Na drugiej stronie są pytania identyfikacyjne. Musisz na nie odpowiedzieć. Zadania zaczynają się od strony trzeciej. Na wypełnienie testu masz 120 min. W wypadku braku jakiegokolwiek strony lub niemożności odczytania zadania z innego powodu, zgłoś to natychmiast do opiekuna sali. Jeżeli pomylisz się w odpowiedziach i zorientujesz się w trakcie pisania testu, skreśl błędną wypowiedź i wyraźnie zaznacz prawidłową.

PRACUJ SAMODZIELNIE!

Opiekun sali może Cię wyprosić z klasy, unieważniając Twoją pracę, po stwierdzeniu korzystania z niedozwolonych metod pomocy (np. wszelkich środków łączności).

Test łatwy nie jest, mimo że wszystkie zadania oparte są na obowiązkowej literaturze. Nie martw się, jeżeli nie wiesz, co to *dominium directum* albo kim był Ansgar z Korweji, nawet wówczas masz szansę na tytuł laureata OM. Pamiętaj bowiem: *non scholae sed vitae discimus*.

POWODZENIA i do zobaczenia na finale w Legnicy na Dolnym Śląsku.

13 marca 2023 r.

Sekretarz Komitetu Głównego OM
Ewa Stanecka-Spuła

COLLEGIUM
WITELONA

WYPEŁNIJ WIELKIMI LITERAMI

imię i nazwisko uczestnika:

.....

data urodzenia .....

szkoła (i miejscowość), którą reprezentuje uczestnik .....

.....

.....

Klasa – .....

Olimpiada Mediewistyczna A.D. 2023

HISTORIA POWSZECHNA

1. Do podanej niżej definicji dopisz termin lub pojęcie. (0–10 p.)

Definicja	Pojęcie lub termin
Krój pisma cechujący się okrągłymi kształtami i prostymi literami, czytelniejszy od pochyłej kursywy	
Pierwotny system rolniczy polegający na uprawie ziemi na miejscu wypalonego lasu, z którego popiół użyźniał glebę	
Pielgrzymka do Mekki obowiązująca raz w życiu każdego muzułmanina	
Ruch religijny skierowany przeciwko kultowi wizerunków w chrześcijaństwie we wczesnym średniowieczu (głównie w Bizancjum)	
Zakładanie wsi i miast na prawie niemieckim	
Obowiązek transportowania towarów ściśle określonymi trasami	
W imperium Czyngis-chana ogólna nazwa jednostek terytorialnych przydzielonych jego synom	
Umiarkowany odłam husytyzmu przeciwny taborytom	
Zbiorowe określenie trzech pierwszych sztuk wyzwolonych (gramatyka, retoryka, dialektyka)	
W systemie feudalnym senior, który nie był niczym wasalem (najczęściej król)	

2. Podaj daty wydarzeń. (0–11 p.)

Data	Wydarzenie
	Ucieczka Mahometa z Mekki do Jatribu
	Bitwa nad rzeką Unstrutą
	Śmierć Karola Wielkiego
	Podbój Anglii przez Wilhelma Zdobywcę
	Tzw. konkordat wormacki
	Konstytucje klarendońskie
	Śmierć Czyngis-Chana
	Bitwa pod Suchymi Krutami. Śmierć Przemysła Ottokara II
	Kasata templariuszy
	Bitwa na Kulikowym Polu
	Unia florencka

3. Przyporządkuj zakon według podziału na zadania. (0–10 p.)

Zakony kaznodziejskie	Zakony kontemplacyjne

<ul style="list-style-type: none"> a. Dominikanie b. Cystersi c. Karmelici d. Brygidki e. Franciszkanie f. Benedyktyni g. Kartuzi h. Norbertanie i. Augustianie eremici j. Klaryski
---

4. W poniższej tabeli ujęto problematykę soborów powszechnych, które miały miejsce w średniowieczu. Uzupełnij luki w tabelce odpowiednimi literami. (0–5 p.)

Nazwa	data	Miejsce obrad	Problematyka
Efeski I	431 r.	Efez	
Chalcedoński		Chalcedon	Orzeczono, że Jezus Chrystus ma dwie natury, złączone w jednej osobie.
Laterański III	1179 r.		Potępienie poglądów albigensów
Lioński I	1245 r.	Lyon	
Pizański		Piza	Próba zakończenia wielkiej schizmy zachodniej

<ul style="list-style-type: none"> a. Potępienie i ogłoszenie detronizacji cesarza Fryderyka II b. Potępienie Nestoriusza, przyznanie Maryi Matce Jezusa tytułu Bogarodzicy c. 451 r. d. 1409 r. e. Rzym
---

5. Poniżej wymieniono przyczyny i skutki wypraw krzyżowych (krucjat). Uporządkuj je. (0–8 p.)

Przyczyny	Skutki

<ul style="list-style-type: none"> a. Powstanie zakonów rycerskich b. Pojawienie się wpływów orientalnych w sztuce europejskiej c. Chęć wyzwolenia miejsc świętych i chrześcijan spod panowania muzułmańskiego d. Rozwój handlu dalekosiężnego e. Wzrost niechęci pomiędzy chrześcijaństwem zachodnim a wschodnim f. Rozwój ekonomiczny miast włoskich g. Wzrost potęgi Seldżuków h. Powstanie Cesarstwa łacińskiego
--

6. Określ czy poniższe zdania są P – prawdziwe, czy F – fałszywe. (0–7 p.)

Zdania	P/F
Okres potęgi Cesarstwa Chińskiego pod wodzą dynastii Tang trwał w latach 618–907 r.	
Częścią Kodeksu Justyniana Wielkiego była Vulgata	
Harald Klak był królem duńskim	
Ostatnia bulla Bonifacego VIII – <i>Unam sanctam</i> z 1305 roku wydana w okresie zwycięstw Filipa we Flandrii zawierała w najdobitniejszej formie wszystkie pretensje papieża do władzy nad światem.	
W 1071 roku cesarz Roman IV Diogenes poniósł klęskę pod Mantzikert i dostał się do niewoli	
W bitwie pod Las Navas de Tolosa w 1412 r. Alfons VIII pokonał siły muzułmańskie	
Grzegorz VII kanonizował św. Franciszka w 1228 r.	

7. Poddaj prawidłowe odpowiedzi. (0–10 p.)

Pytanie	Proponowane odpowiedzi	Odpowiedź prawidłowa
W którym z miast zginął Odoaker:	a. Adrianopol b. Rzym c. Rawenna d. Mediolan	
Cypr został zdobyty przez Arabów w:	a. IX w. b. VIII w. c. VI w. d. X w.	
Aistulf (król Longobardów) zdobył Rawennę w roku:	a. 758 r. b. 578 r. c. 651 r. d. 751 r.	
Zjednoczenia Danii w IX-X w. dokonał:	a. Ansgar z Korweii b. Gorm Stary c. Kanut Wielki d. Magnus Dobry	
„Pieśń o Rolandzie” powstała w:	a. VIII-IX w. b. IX-X w. c. XI-XII w. d. XIII w.	
Piąta krucjata rycerska odbyła się w latach :	a. 1095-1097 r. b. 1212 r. c. 1217-1221 r. d. 1202-1244 r.	
Śmierć Tomasza Becketa	a. 1164 b. 1170 c. 1214 d. 1104	

Żakieria miała miejsce w roku	a. 1333 b. 1453 c. 1358 d. 1381	
Bitwa pod Courtrai (11 lipca 1302 roku) znana jest jako:	a. Bitwa ostróg b. Bitwa podków c. Jutrznia flamandzka d. Nieszpory sycylijskie	
Konstantynopol w 1453 r. zdobyły wojska	a. Murada II b. Mehmeda II c. Sulejmana III d. Osmana I	

HISTORIA POLSKI

8. Do podanych wydarzeń dopisz daty roczne (0-20 p).

Wydarzenie	Data
Przywilej w Jedlni	
Bitwa pod Legnicą	
Bitwa na Zalewie Wiślanym	
Śmierć Jana Długosza	
Ślub Jadwigi i Jagiełły	
Unia wileńsko-radomska	
Objęcie tronu przez Bolesława Szczodrego	
Najazd Brzetysława	
Kanonizacja św. Stanisława przez papieża Innocentego IV w Asyżu	
Objęcie przez Przemysła II władzy na Pomorzu Gdańskim	
Pokój w Namysłowie	
Bitwa pod Płowcami	
Wacław II królem Polski	
Pierwsza misja bpa Ottona z Bambergu na Pomorzu Zachodnim	
Śmierć Bolesława Krzywoustego	
Misja pruska i męczeństwo św. Wojciecha	
Powstanie Związku Pruskiego	
Początek rządów Władysława Warneńczyka na Węgrzech	
Hołd Bolesława Krzywoustego złożony Lotarowi III	
Zjazd w Borzykowie (rezygnacja książąt polskich z tzw. <i>ius spolia</i>)	

9. Połącz osobę z funkcją, jaką pełniła. (0–7 p.)

Oznaczenie literowe	Osoba
	Suła-Lambert
	Jarosław Bogoria Skotnicki
	Reinbern
	Jan z Czarnkowa
	Aleksander z Malonne
	Żyro
	Stanisław ze Skalbmierza (Skarbimierza)

- a. Arcybiskup gnieźnieński
- b. Kronikarz
- c. Komes prowincji mazowieckiej
- d. Biskup krakowski
- e. Biskup kołobrzeski
- f. Rektor Uniwersytetu Krakowskiego
- g. Biskup płocki

10. Określ czy podane zdania są P – prawdziwe czy F – fałszywe. (0–9 p.)

Zdanie	P/ F
W 1207 roku Małopolskę najechnął książę halicki Roman, którego oddziały dotarły do Wisły.	
Po wygnaniu Władysława pryncypat w kraju objął Bolesław Kędzierzawy (1146–1173 r.)	
Henryk IV Probus objął samodzielne rządy w księstwie wrocławskim w 1273 roku.	
Urząd wojewody ogólnopolskiego zanikł około 1180 r.	
Opactwo benedyktyńskie na Łyścu ufundował Władysław Jagiełło	
25 czerwca 1447 roku w Krakowie koronowano Kazimierza Jagiellończyka na króla Polski.	
Zakon paulinów został sprowadzony do Polski w 1382 roku przez Władysława Opolczyka	
Kazimierz Wielki zmarł 5 sierpnia 1370 roku.	
Urząd kasztelana miał w XV w. znaczenie honorowe	

11. Spośród wymienionych biskupstw podkreśl te, które istniały już w roku 1000. (0–5 p.)

- a. Gdańsk
- b. Gniezno
- c. Kamień
- d. Kołobrzeg
- e. Kraków
- f. Kruszwica
- g. Lubusz
- h. Poznań
- i. Przemyśl
- j. Włocławek
- k. Wolin
- l. Wrocław

12. Podaj prawidłową odpowiedź. (0–10 p.)

Pytanie	Proponowane odpowiedzi	Odpowiedź prawidłowa
Regelinda była córką:	a. Mieszka I b. Bolesława Chrobrego c. Mieszka II d. Kazimierza Odnowiciela	
Około 1140 roku Władysław Wygnaniec zawarł sojusz z księciem kijowskim:	a. Wsiewołodem Olegowiczem b. Aleksandrem Newskim c. Jarosławem Mądrym d. Izasławem	
Zjazd w Gąsawie odbył się w:	a. 1135 r. b. 1180 r. c. 1227 r. d. 1335 r.	
Salomea, żona Bolesława Krzywoustego, pochodziła z:	a. Żagania b. Andechs c. Budy d. Bergu	
Klasztor klarysek w Sączu ufundował/ufundowała	a. bł. Jolenta b. Królowa Jadwiga c. św. Kinga d. Kazimierz Wielki	
Bitwa pod Wiłkomierzem miała miejsce w roku:	a. 1435 r. b. 1386 r. c. 1436 r. d. 1397 r.	
Na mocy przywileju królewskiego z 1454 roku inny status (szeroka autonomia, własna moneta) uzyskało miasto:	a. Kraków b. Brześć Kujawski c. Inowrocław d. Gdańsk	
Hipotetyczny autor wiersza „O zachowaniu przy stole” to:	a. Przemysław Słota b. Andrzej Gałka c. Jan Długosz d. Stanisław ze Skalbmierza (Skarbimierza)	
Joannitów do Zagości sprowadził/sprowadziła:	a. Henryk Sandomierski b. Królowa Jadwiga c. Władysław Jagiełło d. Święta Kinga	
Po reformie monetarnej Kazimierza Wielkiego z jednej grzywny obrachunkowej pozyskiwano	a. 12 denarów b. 48 denarów c. 48 groszy d. 24 grosze	

13. Do podanych definicji dopisz termin lub pojęcie. (0–9 p.)

Definicja	Termin, pojęcie
Od XIV wieku urzędnik mianowany i odwoływany przez monarchę jako namiestnik prowincji lub ziemi	
Podatek płacony na rzecz Kościoła, wynoszący dziesiątą część zbiorów lub dochodów	
Urzędnik zarządzający grodem w czasach Bolesława Krzywoustego	
Przywilej sprawowania władzy sądowniczej przez feudała w jego dobrach	
Obowiązek wystawienia towaru i jego sprzedaży przez pewien określony czas (np. 8 dni). Po jego upływie pozostały towar można było transportować dalej	
W średniowieczu zarządca dworu królewskiego początkowo zastępował monarchę przy wydawaniu sądów, a także w dowodzeniu armią	
Danina prawa książęcego, świadczona w nierogaciźnie, nieraz w bydło i owcach, występowała w Polsce do XIV w., na Mazowszu do XV w.	
W dawnej Polsce mianem tym określano kopalnię soli, zwykle w posiadaniu książąt lub królów	
Uchwała (lub zbiór takich uchwał) rady miejskiej w dawnej Polsce, w miastach lub wsiach lokowanych na prawie niemieckim	